

סימן ב

נישין פרק הוורק - שיעורי הדרה

ע"ג קרקע ולא ע"ג "חור", דהו משנה בפ"ע היא לקמן ע"ט א' והכא חור ע"ג קרקע.

ג) רש"י ד"ה הרי: "דקנתה לה חצירה כאילו נתנו בידה בדמפרש בגמ'". לשון רש"י ז"כ לפי המוסד בקל"ה סימן ר' סק"ה דדן גט הוא נמינה ולא הקנאה ר', וא"כ הול"ל דנמינה לחצירה השיבא נמינה כאלו נתנו בידה [ועין לשון החצירה סוף: "שכל שנתנו נרשמה הרי הוא כנשנו בידה"], אבל לישנא ד"קנתה" משמעה דהחידוש דחצר הוא דמהני ל"קנין" הגט זה ז"כ, ודבר זה יחבאר בס"ד בסוגיות הגמ', וראה בזה ליעקב ס' כ"ט ענף ד' בזה. ובפשוטו י"ל דיעין בחוס' כחובות דף ל"א ע"ב ד"ה רב שכתבו דמהא דונתן בידה מבואר דמהני יד בקניני ממון, ודלא כאשר נראה ש"י רש"י שם דל"מ יד אלא מדין הגבהה ובעין ג"ט ואך בשבט מהני יד משום מינו דמהני לעין שבת ר"ב, ועיי"ש בשיטת"ק כחובות ל"א א' שם לישב קו' החוס' דלא מצינו בדרכי הקנינות אלא הגבהה ומשיכה ומסירה והלכך אין למדים מגיעין לדרכי הקנינות, ולכאורה הו"ל דהא ד"ה הקנאה" דאף דקבלת היד מהני למיחוי נמינה אבל לקנין ל"מ. ובדעת החוס' שהקשו נחבאר בזה בזה ליעקב (ס' כ"ט אות י"ג) עפ"י המבואר לעיל ס' כ"ג בדינא דהרי"ז גיטך והנייר שלי דאזנה מגורשת, ופירש"י דכיון דהנייר שלי לא נתן לה כלום, דהיינו דאף דא"י אלא נמינה גרידא מ"מ צעין שמאד הכעל לא יהי שום עיכוב בזכימה, ומוכל האשה לזכות בו אם תרצה ואם תהיה היא והגט ראוי לקנין, דכלא"ה אף נמינה לא מיקרי, ואין זה אלא שמה בידה ולא "נמינה", ולפי"ז י"ל דה"ה דבעי נמינה של קנין, היינו שמוכל עכ"פ לקנות את הגט ע"י הנמינה, וכלא"ה לא השיבא נמינה (ועין שפ"ט גיטין ס' מ"ו אות ו'), וא"כ בע"כ דיד מהני לקנין דכלא"ה לא הוי מקרי נמינה. וזה הוי א"ש קל"ה גם לשון רש"י, דכלא"ה לאשווי

א) משנה פרק הוורק (ע"א א'): "הוורק גט לאשתו והיא בתוך ביתה או בתוך חצירה הרי זו מגורשת", וברש"י ד"ה הוורק: "של נכסי מלוג", מש"כ רש"י "של נכסי מלוג", י"ל דכא רש"י לאפוקי נכסי לאן ברזל, מה שהאשה מכניסה והפעל מקבל אחריות. והיינו עפ"י דהגמ' דפריך "חצירה מה שקנתה אשה קנה בעלה" ומשני במסקנא דגיטה וחצירה בלין כחתם, ובנכסי לאן ברזל ל"מ ישוב זה, והוא על פי המבואר ביבמות דף ס"ו ר"פ אלמנה לכה"ג דנכסי לאן ברזל הוי מחוסר גוביינא, דלבעל יש בהן זכות ממון וגם אחרי מיתתו או גירושין בעיה האשה לגבותה כדרך שגובה שאר כתובתה, ואך דנחלקו שם בגמ' אי יטלה לומר כלי אי טעלה משום שבת בית אביה או דעוהן דמיס אי טחן, אבל עכ"פ כל זמן שאינה גובה אותן הן של הכעל או היורשים - ואך משום שבת בית אבי יטלה להבוע גוף הדבר כנ"ל - אכן כל זה לפי הישוב דגיטה וחצירה בלין כחתם, אבל לפי הישוב הראשון בגמ' דא"י בסילק עצמו מנכסיה, הרי הדבר תלוי אי מהני סילוק מנכסי לאן ברזל שקיבל אחריות ואם פתחו פתחו לו ואם הוסיפו הוסיפו לו לענין זכות אכילת פירות, דש"י האב"מ בסיון ז"כ סק"ז דל"מ סילוק, אך המשמעות הפשוטה בד' הראשונים דמהני סילוק, ויבאר בעו"ה בסוגיא דסילוק. ובאמת לשון רש"י "של נכסי מלוג" משמע דלא סילק עצמו דאי הכי לאו נכסי מלוג מינה אלא שראויים היו להיות נכסי מלוג, וכן הוא פשוט דרש"י קאי כפי שהביע בקושיא שעדיין הם נכסי מלוג, וכפי דרכו של רש"י לפרש במשנה כפי שנקטו בס"ד כדי להבין קושיא הגמ', ועכ"פ העמיד קך גוונא שהוא ניהא גם לפי חירוצי הגמ'.

ב) רש"י שם: "וורקו לה ע"ג קרקע", בפשוטו סינה רש"י לפרש דברי המשנה, דאין מפורש במשנה חוורק ע"ג קרקע ביתה או חצירה רק שהיא בתוך ביתה או חצירה, חס ב"ה רש"י לפרש. אך י"ל עוד דסינה רש"י

רב. "דגט אשה ודעבר לא בעי זכיה שיזכה דרך זכיה כיון דאשה ועבר בעי"כ ואין זכיה בעי"כ אלא ודאי דנבי אשה לא בעי רק ונתן בידה וכן בעבר, וליכא תורת זכיה וחקנאה בעי"כ, וטה"ט נמי נראה בהא דקיל כתבו על איסורי הנאה כשר, ואע"ג דליכא תורת זכיה כלל באיסורי הנאה ובנ"י"ש תרשיבא בתשובה (ס' תרי"ב) ע"ש, וזה דלא כדברי ריב"ש דס"ל דיש זכיה באיסורי הנאה, אלא ודאי משום דגירושין בעי"כ לא בעי זכיה כלל אלא ונתן בידה".

רבא. בפנ"י ובמגיני שלטה בכתובות שם דנקטו כן בשרי רש"י, וכ"ה בשיטת"ק טלהלן, וכ"ה בכתובות הגרעק"א מהדור"ת סימן צ"ב ובקצוה"ח ס' רפ"ח סק"ב. אכן עיין בנתיב"ט סוף רפ"ח סק"א דדעתו בשרי רש"י דבהני שפיר יד בקניני טעון, אלא דחתם בכתובות איירי דאין כל החפץ נמצא בתוך חיד ומשי"ה ל"ט מתורת יד אלא מתורת הגבהה ע"י"ש.

נמינה בעינין שמהא החצר יטלה לקנות לו [אלם תבאר שם
דמהסך הסוגיא מוכרת דלרף לבאר באופן אחר ראה שם].

(ד) במשנה שם: "ורקו לה בתוך ביתו או בתוך חצרו
אפילו הוא עמה במטה אינה מגורשת".
ויעיין בתרומ'ט דכתב ד"אפילו היא עמה במטה" היינו
דהגט עמה במטה, אכן בד' חוס' רי"ד והמאירי מבואר
דהכונה היא על הבעל, ובאמת תליא אי גרסינן כפי שהוא
לפנינו "אפילו היא עמה במטה", או גרסינן "אפילו היא
עמו במטה", וכאשר גרס בגמ' "וי"ה בהנהיגה על
הרי"ף בשם ד"ה. דלהגירסא ד"הוא עמו במטה" י"ל דקאי
על הגט, אבל אי הגירסא אפילו היא עמו מסתברא דקאי
אבעל. ועכ"פ לכל הגירסאות ולכל הפירושים ז"ב מאי
קמ"ל בהאי גוונא, דתנן "אפילו", ומאי "אפילו" הוא זה,
וצעם על דין המשנה דורקו לה בתוך ביתו ז"ב מאי
קמ"ל. ואפשר דתנן אגב סיפא, ד"למחך חיקה או למחך
קלתה הרי זו מגורשת", והיינו אפילו היא בתוך ביתו,
והחידוש הוא דהא הו"ל כליו של לוקח ברשות מוכר, יענין
בסוגיא דש"ט בזה ואי חמשה אנפי ליישב למ"ד כליו של
לוקח ברשות מוכר לא קנה, אכן זה א"ש לעצם המשנה,
אבל אכתי מאי "אפילו היא עמו במטה" או "אפילו היא
עמו במטה" דתנן וז"ב. ועי' בלשון המאירי דכתב "אפי'
ורקו למטה שהיא יושבת עליה עמו", והיינו דיש שם מקום
קבוע לאשה, ולכאורה היינו דס"ד דהמקום שאול לה והוי
כדידה ותידיה מגורשת משום הכי [וכעין דאמר בגמ' בע"כ ז"ל
גרסא דאשלה מקום, דמתגרשת מדן חצר השאילה], וא"ש לפי
המאירי דקאי אבעל. ויעי' ברמב"ם הלכות גירושין (פ"ה
ה"ה): "ורק לה גיטה והיא בתוך ביתו או בתוך חצרו אינה
מגורשת עד שיגיע הגט לידה או לחיקה או לכלי מן הכלים
שלה שאין הבעל מקפיד על מקומו וכו'", והרי שהביא הך
דינא דורקו לה בביתו ובחצרו אינה מגורשת [אבל אם הסיפא
היא עמו במטה לא הויא, והיינו דהכל נכלל בהא דביתו וחצרו אינה
מגורשת], וז"ב כנ"ל מהו החידוש של ביתו וחצרו, מאי
עדיפותא דביתו וחצרו יותר מבית וחצר של אחר וז"ב
טובא.

(ה) בגמ' שם: מנא הני מילי דמי רבנן ונתן בידה אין לי
אלא ידה גגה חזרה וקרפופה מנין תלמוד לומר
ונתן מכל מקום, וברש"י ד"ה ח"ל: "ודרש"י ליה באנפי
נפשיה מדללא כתיב ובידה יתנו משמע לן נמינה כל דהוא
ידה דכתב רחמנא דבעינן דומיא דידה דמשחמרת לדעשה

דמפרש לקמיה רבב. והנה בעיקר הדרשא ד"ונתן מכל
מקום", יענין בחוס' ד"ה דתלמוד מסופו"כ, ובראשונים
ביארו דתלמוד מונחן בחרא, או משום דהו"ל נתן ימירא או
משום דאין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות, אכן רש"י פירש
דדרשין לנתן באנפי נפשא מדללא כתיב ובידה יתנו כנ"ל.
והנה בפשוטו אפשר לבאר בגדר הילפותא לדעת רש"י
שהוא בגדר הילפותא לשאר הראשונים, והיינו דילפינן
דחזירה כדה, וכפי שהוא מחבאר אי ילפינן מטפ"כ או
מונחן ימירא, דילפינן ריבויא דאף חזירה הוי כדה, וכלשון
הגמ' "חזירה משום ידה אימריבא", אלא דלרוב הילפותא
היא דמדללא כתיב ובידה יתנו אלא ונתן בידה, למדים אנו
דלאו דוקא ידה אלא ה"ה ביהא וחזירה אף הן חשיבא
כדה.

אבן יענין בפני' דכתב "אלא על כרחך דונתן ריבויא הוא,
אלא דאפ"ה מדכתיב ידה דרשין דבעינן חצר
המשחמרת לדעשה דומיא דידה ולעולם בעינן נמי עומדת
בידה דומיא דידה, וכן נראה להדיא מדקדוק לשון רש"י
ז"ל בשמעתין, ומשמע נמי דל"ג ונתן בידה מ"מ אלא ת"ל
ונתן מ"מ וכן הוא בגמרא דפ"ק דב"מ דף י' ע"ב, ולפי
מאי דפרישין ומדקדוק לשון רש"י ז"ל היה נראה לי ליישב
דהא דחנינן לקמן היחה עומדת ברה"ה חרף לה הך ארבע
אמות מגורשת, וכחצו החוס' דאע"ג דהא דארבע אמות
קונית אינן אלא מדצריהם ה"נ היינו מדצריהם משום תקנת
ענוות וכל שכן לרב אשי דאמר בפ"ק דמנעא דבר"ה לא
חקט כלל ארבע אמות אלא בסימטא ע"כ הכא היינו משום
תקנת ענוות כ"כ שם החוס', וכן בהא דקאמר ר"י קרוב
לה שרע אפילו מאה אמה הוצרכו הפוסקים לפרש דהיינו
משום תקנת ענוות, וזה חממה שלא סבר טעם זה כלל
בש"ס. אבל לפי דרכי ה"ה באפשר לומר מדאורייתא נמי
מהני דונתן ריבויא הוא דמשמע נמינה כל דהו כמו שכתב
רש"י ז"ל להדיא, אלא מדכתיב נמי בידה מלרשין שיהא
הגט משחמרת לדעשה א"כ כל היכא דמשחמרת לדעשה בלבד
אפילו אין הגט ברשותה נמי מהני, כן נראה לי לכאורה
וכי", ומבואר בד' הפני' דאין גדר הילפותא לרש"י
דחזירה כדה אלא דו היא הלכה מהודשת דגירושין סגי
ב"נמינה כל דהו" ד"ונתן נמינה כל דהוא", והיינו דליכא
צעם דין ליתן בידה, וידה דכתיב הוא אף דבעי ליתן הגט
למקום שהוא משחמרת לדעשה וכאשר כתב רש"י, ולפי"ז
כתב דדין ד"ה ומאה אמה דיכולה לשומרה, דכחצו ראשונים

רבב. בגמ' בע"כ "נה ידה משחמרת לדעשה אף חזירה משחמרת לדעשה", ובגמ' דף ע"א גבי עבר כפות דאך בישן הוא דהוי גט
אבל יעורר אינו גט דהו"ל חצר המשחמרת שלא לדעת האשה אלא לדעת העבד.

דהיינו רשומה, וכי הכ"י דאף דלפיין מאין לי אלא ידה גנה הנרה וקרפיפה מנין תלמוד לומר ונתן מכל מקום היינו דזה גופא הוא ילפיין דידה היינו רשומה ודוק. ולפי דרך זו הרי ברור דאין זו הלכה מתודעת דגירושין סגי ב"נחיתה כל דהו", וידה היינו מקום שהוא משתמר שם לדעתה, אלא דבעינן נחיתה נחיתה לידה או לרשומה שהוא כידה, וכל הילפותא דידה היינו רשומה, אבל איכא עכ"פ דין מסוים של "ידה" ולא דידה הויא אך היכ"מ של מקום המשמחר לדעתה, ומשום דכל דינא דגירושין הוא אך נחיתה ואך דבעינן מקום המשמחר לדעתה לאשוויי תורת נחיתה.

(ו) בגמ' שם: ותמיא נמי הכי גבי גבי ידו אין לי אלא ידו גגו הנרה וקרפיפו מנין תלמוד לומר המלא המלא מכל מקום. ועי' חוס' ב"ק ס"ה א' ד"ה אין ח"ל: "אין לי אלא ידו פירוש שנגזו בידו ממש". ויש כאן הערה בד' חוס' בכחכות דף ל"א ע"ב ד"ה רב הג"ל דהוסיפו דיד קונה בממון מגט דכתיב ונתן בידה, ולמה לא הוסיפו מממון גופא דכתיב בידו ואמר' אין לי אלא ידו, והיינו ידו ממש, ולמא' הוסיפו חוס' להביא ממרחק לחמם ולהוסיף מגט, וישין בהמקנה קידושין דף כ"ו שהק' כן לש"י רש"י דלפי"מ דנקטו בשיטתו דל"מ יד בקניי ממון אלא ממורת הגבהה, דקשה מקרא דאם המלא ממלא בידו, ועד"ו חקשי לש"י חוס', ובשר' חוס' אפשר ד"ל דאין לי אלא ידו היינו מתורת הגבהה, אכן בגמ' י"ל דס"ל לחוס' בכחכות דל"מ הגבהה (והלא כנראה בד' חוס' דף כ"א ע"ב חו"מ י"א ופאשר כתב שם בחור"ג, וכתבוצאר בדברי הגרעק"א דו"מ מכחכים ג' דהגבהה ל"מ בגט דאף אי קניינים מהני בגט, (ראה זאת לעקב עקף א' אות ג' בזה), ומוסר דמהני מתורת יד. אכן כבר כ' שם בהמקנה דאין לומר דקרא היינו מדין הגבהה, דהא אמר' דחלר משום ידו איתרצא עי"ש (וראה בזה בזה לעקב ע"י כ"ע אות ע"ו ד"ה ח"מ במוסגר שם), וכן דע בגמ' ב"מ דף י' ע"ב ובדף י"ב ע"א גבי מתנה דחלר משום ידה איתרצא, ומפירש דמהני יד בקניי ממון ול"ע. ועכ"פ מכאן נלמד לכל קניי ממון, דממון נקטה ע"י חלר, דגגיבה וחיוכי בעי קנין.

(ז) בגמ' שם: ואריכא דא' אשמועי' גט משום דבעל כרחיה מגרשה אבל גט דליתיה בעל כרחיה אימא לא [ויפירש"י (ד"ה משום): "כלומר דכי יחיד ליה גמי בידם על כרחיה היא ואפילו הכי אמר רחמנא דתתגרש הלכך חלה גמי קני לה"] ואי אשמועינן גט משום דקנסיה רחמנא אבל גט אימא לא לריכא והיינו דהוי ילפיין גט מגט וגט מגט, ובפשוטו דהילפותא היא לענין "חלות הקנין", דכשם דמהני קנין חלר בגמ' ס"ה בגמ' וכן אפכא. וישין באהישור ת"א ס' ל"א

דאלאמנ"ר מדין אפקעיטו או דאפקרו המקום לגבה מדין הפקר ב"ד, הרי לדעת רש"י הוא מה"מ, דזה שניתן למקום שהוא שמור לדעתה שפיר דמי דונתן נחיתה כל דהוא, כלומר דא"ל אלא שמהא תורת נחיתה לאשה בלבד, וכל שהוא נתן למקום שהוא משמחר שם לדעתה חשיבא נחיתה לאשה שפיר.

והנה שורש הדברים מפורש בד' חוס' ר"ד בדף ע"ח ע"א, ח"ל שם: "קנין הגט אינו דומה לשאר קניינים דעלמא, דקנין דעלמא אין אדם יכול להקטם לחבירו בע"כ והגט אדם מקנהו לאשתו בע"כ, א"כ טעם החלר דרבי רחמנא לה לא בעבור קנין הוא, שהרי היא ענינה זו ואינה הפיכה לקטמו, וחלירה קונה לה ומתגרשת אלא טעם הדבר מפני שהוא משמחר לדעתה א"כ בכ"מ שמשמחר לדעתה היא מתגרשת משא"כ בשאר קניינים דעלמא ומש"ה א"ר יוחנן לגיטין אמרו ולא לד"א", ועלם הדבר דשיטת רש"י דדין ד"א וק' אמה הוא מה"מ מבואר כן בד' רש"י שם ד"ה ולא שכי' בזה"ל: "דגט הוא דבע"כ קנייה לה הלכך לאחור הוי גיטא אבל בעלמא לא" עכ"ל, ומשמע מלשונו דדין קרוב לה הוא מה"מ, וכ"ה גם בקידושין מילפותא דילאה והיתה, וכ"כ שם בפני' בדעת רש"י [ולענין ד"ה כ"ה חוס' ר"ד ב"מ דף י' ובחלירי שם דגט ד"א הוי מה"מ חלממ"ס], אך ראה בזה לעקב סימן כ"ט אות ט"ז בזה.

אבן בלשון רש"י הג"ל אין נראה כהפני', דמלשון רש"י דכתב: "וידה דכתב רחמנא דבעינן דומיא דידה דמשמחרת לדעתה", נראה דהוא דין טספ ולא שזה עיקר דין הנחיתה, וכן לישנא דקנחה לה חלירה ממשע דהוא דין קנין. וי"ל דהוא אך ילפותא בעלמא דמדללא כתיב ובידה יתנו משמע דבא לרבות דגם חלר בכלל יד, ולא דיש דין חדש של "נחיתה כל דהוא". והנה ישין ב"מ י' ב' דדטו אי קטנה יש לה חלר וכי' רש"י דהנפ"מ הוא גבי גט, ומבואר בגמ' דהמדין אי חלר משום ידה איתרצא או משום שליחות איתרצא, ופירש"י "משום ידה איתרצא" דידה היינו רשומה דכתיב ויקח את כל ארצו מידו, והדבר תמוה עד מאוד, דהא בעינן לילפותא מיוחדת ולא משום דידה הוי רשומה, וכ"כ רש"י ב"מ שם גופא דהילפותא היא מדללא כתיב ובידה יתנו, וכ"ה מפירש בגמ' ב"מ נ"ו ב' דהוסיפו דידה היינו ידה ממש, מדבעינן למילף מאין לי אלא ידה וכי', ולא דידה הוי רשומה. ועי' פנ"י מה שרצה לפרש ד' רש"י דהגמ' בס"ד ב"מ עדיין לא ידעה מהילפותא הוי כלל, וישין בד' הפנ"י ב"מ שכתב באופן אחד. ובאופן טספ כ' שם דזה גופא נלמד מן הילפותא דידה דגט היינו רשומה עי"ש. וכ"ה בטור אהע"ז ס' קל"ח דילפי' חלר בגט מידה

בסוף הסימן דעמד דהנה ברש"י בע"כ מביאר דאגב מהי
בגט, והקשו הראשונים דהא ונתן בידה כחב, וכפשוטו
הייט דבעין שיהא הגט בידה וברשותה ולא כגי שיהא קני
לה, ולפי"ז ז"כ דא"ך הו' ילפינן גט מגנב, דהא נהי דחזין
דחזר מהי ל"קנין" אבל מנלן דהו' "ידה", וכן אפשר
לשאל איפכא דא"ך נלמד גט מגט והלא בגט כגי בנחיה
כד' הקלו"ם ס' ר' כנ"ל, אבל בגט בעין "קנין" [ומשין
קושיא השיטת"ק בכתובות דף ל"א על ד' הפוס' שם כנ"ל], ובקולר
אמרים יש להעמיד השאלה דנהי דחזין דרצתה תורה דחזר
הו' רשות לקבלה אבל מג"ל דהו' רשות לקנין וכן איפכא
[וביחוד לר' הפני"י כנ"ל דכל דין חזר הוא חגדר דקני בנחיה כל דהו,
דלכאורה לעין גט דבעי רשות קנין ל"ש דבר זה].

ויעין שם באחישור דכתב ליישב דבאמה הא גופא הוא
הביאור בד' הנמ' "דאי אשמועי" גט משום דבעל
כרחי מגרשה אבל גט דליחיה בעל כרחיה אימא לא",
כלומר די"ל דגט שאני דבעל כרחי מגרשה, וכיון דקני
בע"כ הלא הוא זה משום דקני בנחיה גרידא ואי"ל קנין,
ולכן כגי בחזר דהו' שפיר רשות קבלה, אבל גט דליחיה
בעל כרחיה, כלומר דבעי קנין, אימא לא מהי חזר דשמא
לא הו' רשות לקנין. ועיי"ש שייבב את קושיא הנחיות
בפתיחה לסימן ר' דהקשה דהא א"י לא הו' ילפינן חזר
אלא בגט בלבד ולא בקניי ממון, מ"מ קידושין הו' ילפינן
שפיר דהא איכא היקשא דייגלה ויהיה דחזר אימא
בקידושין, וכמפורש ברמב"ם פ"ד מהל' אישות הכ"א
ויסודו בגמ' קידושין דף ח' ע"ב ובכ"מ, ואין משיבין על
ההיקש, וא"כ הו' ליכא הפירכא דבע"כ דהא קידושין יורחוק,
ולג"ל א"ש דשיקר הפירכא דגט שאני דקני בנחיה, וא"כ
אח"כ דגם בקידושין ל"מ חזר, דא"ך דאיכא היקשא מ"מ
כיון דלא כגי בנחיה ר"ב ל"מ חזר, דלא חזין אלא דהו'
רשות לקבלה ולא לקנין, וכלפי זה ל"מ היקשא, דבגט חגדר
דמהי חזר לקבלה, אבל לא מצינו דמהי לקנין ובקידושין
סו"ס הא בעי קנין, דלענין זה הא ל"מ היקשא (עיי"ש דכתב
דחידין זה שחש כשם גדול אחד) אחו"ד בהרחב הסבר בס"ד.
והנה כל פירוש זה הוא דוחק גדול בגמ', וגם אי"ל להחזיר
כלל דגט ליכא בע"כ, וגם לשון רש"י "כלומר דכי יהיב ליה
נמי בידה על כרחי היא ואפילו הכי אמר רחמנא דחתגוש
הלך חזרה נמי קני לה" אין משמע ק.

ובהא דאמרינן "ואי אשמועינן גט משום דקנסיה רחמנא
אבל גט אימא לא" יל"ע טובא, דכפשוטו אי הו'

כחב חזר א"ך בגט לא א"ך גט לא הו' ילפינן מיניה אלא
גם קניי ממון, כלומר דחגדר דא"ך לעין גט חזית רחמנא
דחשיב כידו, דקנסיה רחמנא לאשווי חזירו כידו לעין
גניבה. וד"ז ז"כ דהלא גט בעין קנין, ומהי ביה כל מעשי
הקנין של מטלטלין, וכגון משיכה והגבהה כמבואר בכתובות
דף ל"א ובכ"כ דף פ"ו ובכ"מ, ויעין ב"ק דף ק"ו קי"ח
דמביאר דגם אגב מהי בקנין גט, הייט לשי' ר"א דקרקע
גזולה, ובמחזיק בחזירו של חזירו ע"מ לגולה והו' זה
מטלטלין קונה המטלטלין בקנין גניבה מדין "קנין אגב"
[ובקלו"ם ס' ער"ס סק"א הכרח מזה דמהי אגב כהפקר, דא"ל דעת
המקנה], וכפשוטו הייט דא"א להחשיב בחיובי גניבה רק
ע"י קנין, וא"כ מה שייך לומר דקנסיה רחמנא והא חזר
ל"מ לקנין.

וצ"ל דחגדר דנחתחד חזרת יד לקניי גניבה, דא"ך דלא הו'
קנין בכ"מ מ"מ הוא קנין מיוחד בגט דסגי ביד
דחזר, ומצינו סה דאיכא שיטת רבינא בכתובות ל"א ב'
דמהי משיכה ברה"ר להחשיב בחיובי גניבה, וכחצו שם
תוס' (ד"ס ורש"י) בדרך אחת דא"ך דבקניינים דעלמא ל"מ
משיכה ברה"ר מ"מ כגי להחשיב משום גט, ח"ל החוס':
"דהא דקאמר דקני הייט לעין להחשיב באונסין אבל איט
קונה שיהא שלו לגמרי", ועיי"ש בתוס' דעת הר"ב א"א
דפליג "דאין לגט להחשיב אלא במשיכה הראוי לקנין"
(עיי"ש מה שהוכיחו חז"ק דף פ"ה), וא"כ י"ל עד"ז לעין חזר
דנחתחד דסגי בידה כה"ג להחשיב באונסין וחיובי גט.

אבן אחי ז"ע דהלא יסוד מוסד הוא דגדר מעשה הקנין
בגניבה וגזילה וגדר קניי גניבה וגזילה לאו הייט
דהגזלן עשה מע"ק חזי' לקטת ולזכות הקניי גזילה,
ולחכמים הממון לרשותו בגדרי גזילה, ע"ד שיש פרשת
קניינים לקטת ולזכות במו"מ ונכסי הפקר, וכשם שיש מעשה
קנין לקנין גמור כן יש מעשה קנין לחלות קנין גניבה, דהא
קניי גניבה הוא בחולדה מחיובי הגניבה דאוקמיה רחמנא
ברשותו להחשיב באונסין, אלא שהגדר הוא דגט וגזלן
מתחייבים ע"י "מעשה גניבה וגזילה", וא"ך דלא חשיב
מעשה גניבה וגזילה רק ע"י מעשה קנין המועיל במו"מ
והפקר, וע"י דקעביד מעשה קנין המועיל בעלמא הוא
דחשיב מעשה גניבה וגזילה, ומה שנמנע לרשותו יש לו
קניי גזילה ד"ו הוא מלפא דחיובי גזילה, דרחמנא אוקמא

ר"ב. לגבי שטר קידושין וכ"ש לגבי כסף, ודלא כפי שדנו בקצת אחרונים, יעין ישוע"י ס' ל' סק"ג, ועי' אב"י קל"ט סק"ג דין בשטר
קידושין אי מהני באיסה"ג. ויעיי"ש דא"ך דאיי"ש שיטת הש"ס שו"ס ובמבואר בקידושין דף מ"ח ועין תוס' קידושין דף ג', כ"כ
שם בעי זכיה וקנין.

דוקא, א"כ איך ס"ד ללמוד חזר בגט מגנב, דנאי דמהני לקיין אבל מג"ל דהו"צ בידה, ולג"ל א"ש דאין סוגת הגמ' ללמוד את חלות קיין חזר בגט מגנב וכן איפכא, רק הנידון למילף דחזירה כדה, ולפיכך אף דאמנא כן הוא דאיכא חורס יד לענין קיין ואיכא חורס יד לענין קבלה, מ"מ ילפינן דחזר יש לו אומו חוקף כמו יד, והוא בגדר גילוי מילתא כנ"ל, ושפיר מצינא למילף ללמוד חזר בגט מגנב וא"ש.

והשתא יש לבאר הנריסמא דאמרינן דאי אשמועי' גט משום דבעל כרחא מגרשה אבל גנב דליחיה בעל כרחיה אימא לא, ופירש"י כנ"ל "כלומר דכי יהיב ליה נמי בידה על כרחיה היא ואפילו הכי אמר רחמנא דחמגרש הלכך חזרה נמי קיי לה", ולכאורה למבואר ז"ע מה שייך לעבודי נריסמא והלא אי"ו אלא גילוי מילתא דחזירה בכלל ידה, אכן הביאור הוא די"ל דוקא לענין יד הנירושין דאימא בע"כ הו"י גם חזירה כדה, דכלפי גט דמהני בע"כ גם חזר סגי למהו יד, אבל לגבי קיין דבעינן דעת בעינן יד מעליא ולזה בעינן יד ממש וחזר לא סגי למהו יד. ויש להוסיף דהא בעל כרחיה הוא חידוש לא רק מאד חלות הנירושין אלא גם בקבלת הגט ולא רק בחלות הנירושין, דבגט אין דיע רק שינוא הגט בידה של אשה אלא שתקבל את הגט, והחידוש הוא דחשיב קבלה אף שהוא בעל כרחיה, וממילא כלפי קבלה דחזית רחמא דאף בע"כ מיקרי קבלה, וחזינן דקבלה מצי חילא יומר מקיין י"ב, שפיר סגי ביד דחזר אבל בקיין דבעינן מדעת ל"מ אלא יד ממש וא"ש היטב י"ב.

ובערתה א"ש נמי הנריסמא דאמרינן "ואי אשמועינן גנב משום דקנסיה רחמנא אבל גט אימא לא",

ברשותי להחייב באונסין, ומזה נבעים גם קנינים חסידים דקונה בשינוי ויחוס ואיט משלם שכר שימוש וכיו"ב. יענין בברכ"ש ב"מ ס"ה וס"ה ט' ואמר"מ ס"ה ל"ג אות ד' ובחזו"א ב"מ הגד"מ דף ה' ע"א י"ב, וא"כ ז"ע דמה שייך לומר דקנסיה רחמנא, והלא כיון דלא קיי בעלמא אין כאן מעשה גניבה. ובעלמא אי הגדר הוא דיש חורס מעשה קיין לפעול חלות קניני גניבה שפיר שייך לומר דהו"י קיין מסוים בקניני גניבה, אבל כיון דמעשה הקיין בגנב וגולן הוא אף היכ"מ לאשוויי חורס מעשה גניבה, א"כ בעינן שיעיל ויפעל במו"מ, וכי"ז יועיל חזר אם איט מועיל ופועל בקנינים יב.

ח) ואשר ז"ל בכל הענין כאשר כתב הגר"ע במילת קצרות בזה"ל: "ז"ל כיון דאימרינן מאס המלא חמלא בידו המלא חמלא מ"מ דדמי לידו מוסה מזה דחזירו הו"י סדו ממש וז"ע ק", וגדר הדבר, דנאמא הנידון איט לענין חלות הקיין, דדיינין למילף דכשם דמהני קיין חזר בגנב ה"ה בגט וכן איפכא, אלא דעיקר הילפותא הן לענין גט והן לענין גנב דחזירה הו"י כדה, וממילא כשם דמהני יד לענין קבלה הגט ה"ה חזירה דהו"י נמי כדה, ויש לחזר אומו חוקף וכו' של יד כמו ביד ממש, וכשם דמהני יד לענין קיין ה"ה חזירו דהו"י סדו, והשתא שפיר יש ללמוד מהא דחזר הו"י רשות לקבלה לענין גט דהו"י נמי רשות לקיין, כיון דעיקר הלימוד הוא לענין הך מילתא דחזירה בכלל ידה, דכשם שחזירה בכלל ידה לענין קבלה ה"ה לענין קיין הו"י חזירה כדה, ואין זה בגדר כנין אב לקיין חזר אלא מעין גילוי מילתא דחזר הוא סד. וכן א"ש מה דהקשה הגר"ע לשיטת הראשונים דקנינים ל"מ בגט, דבעינן ונתן בידה

רבה. גר' שליחות בגניבה אי"ו שליחות לפעול חלות לחבירו, רק שליחות של טעשה, ובגורע. ועיי' בברכ"ש ובאמר"מ דאף בגטוא שחלות קניני גניבה יהי' לחבירו כ"מ יתחייב הנגב כיון דהוא עשה טעשה גניבה ודוק. ועיין שעי"ת קידושין סימן כ"ו אות ה' ויש להוסיף לפי"ז דהביאור בתוס' כתובות כנ"ל גבי טשיכה לרח"י, דמהני טשיכה ברה"י להתחייב בחיובי גניבה, ואף דבקנינים דעלמא ל"מ טשיכה ברה"י כ"מ סגי להתחייב משום גנב, חיינו דבטשיכה ישנם שני חלקים הוצאה מרשות הבעלים והכנסה לרשותו, ובטשיכה ברה"י הו"י הוצאה מרשות הבעלים בלא הכנסה לרשותו, ובגנב סגי בטעשה של הוצאה מרשות הבעלים ודוק.

רבה. יתירה מזו שישת חתום דבגזילה בעינן מעשה קיין דמהני במו"מ ולא סגי אף אי מהני בטענה וחפזר כיון דבאיסורא איתא לידה, וחיינו דבעינן קיין אלים דמהני גם במו"מ. יענין בקובץ שעורים ח"א ב"ב אות ט"ח (דף פ"ו ע"א) דכי ליישב דברי תוס' כ"ק ס"ח א' ר"ה אין דבתבו חזירו כלומר שהבישה בטקל ונכנסה לחצירו, דקשה דזו טשיכה היא וא"צ לחצירו (והקשה כן הרש"ש), די"ל דפירשו כן אליבא דהילכתא כרבי יוחנן דטשיכה אינה קונה מראורייתא בטקל וה"ה לענין גניבה עיי"ש, וחיינו דאף דלכו"ע טשיכה בזכיה כן התפקר מ"מ בעינן בגניבה קיין הטועל במו"מ. ויש להוכיח כן מר' חתום ע"ז דף ע"ב ע"א ד"ה טאי, דעיי"ש שהקשו: "ואת"ל לטאי דפירש"י לעיל דקאמר דטשיכה קונה בעובר כוכבים לכולי עלמא היכא דליכא חזי' כגון בטעיהא ובטענה טאי פריך וטאי טיחי ראיא כגול לטקל וטמבר וי"ל דס"ל דאי אינה קונה בעובר כוכבים בטקל אף בגול נמי לא חקנה ולא דמיא לטעיהא וטענה דביתחרא אתי לידה אבל גול דבאיסורא אתי לידה אי לא מהני טשיכה בטקל לא מהני אף בגול, וטעורש בתוס' דלר"ל דל"מ טשיכה בעכו"מ במו"מ, אף דמהני היכא דליכא חזי' כגון בטעיהא ובטענה מ"מ כיון דל"מ במו"מ ל"מ לחיובי גזילה, אי"כ היה לרבי יוחנן דאין טשיכה טה"ת במו"מ לא יתחייב משום גנב. רבו. דחלות דין הקבלה דגט בבכ"כ, דבעצם לאו שם קבלה ב"י, הוא טכח הבעל. וחזינן דבקבלה שייך לעשות קבלה טכח הטקנה, משא"כ בקיין אף דרא"מ טהניא בקטנה מ"מ ל"מ בבכ"כ.

רבו. אשכחן בגמ' ב"ב י"ד ב' גבי חצר הטשתמרת ואינה מטשתמרת, דאי' בגמ' די"ל דבגט כיון דאי' בע"כ אי"צ חצר הטשתמרת, ובי' שם בריטביא בהסבר הדברים דכיון דחזינן דאיתא בע"כ, וחיינו דגרדול כח הטקנה, ע"כ סגי ברשות כל דהו, ועדי"ז הוא הבא כיון דאי' בע"כ ע"כ סגי ביד החצר.

דבע"כ מגרשה ומגנב ליכא למילף דאפשר דהוא משום דקנסיה רחמנא, וז"ל דילפינן בהלך השוא, או דכיון דחזין דנאמר דין חזר גם כגט שוב אין לומר דכנגד הוא משום קנס. אכן לפי המהלך של הגרסה"ע בחמילה דסוגה הגמ' דאין ללמוד קנינים מנחמיה, א"כ אכתי לא א"ש, דהא כגט לא חזין דחזר מהי לקנין כלל, ולא מצינו אלא דמהי כנחמיה בלבד, וסו"ס כל הילפותא דחזר מהי לקנין הוא אך מגנב והא מגנב אין ללמוד דדילמא קנס' רחמנא. ולג"ל א"ש היטב, דיסוד הדין באמת אחד הוא כגט וכנגב, והוא דחזר כד, ואך דהא מדאיכא והא מדאיכא דחזר הוא כד לקבלה וכד לקנין, וא"כ שפיר איכא למילף בהלך השוא, דהוי כד בעצם לכל מילי. וביחוד דכיון דחזין דהוא כד כגט שוב אין לומר דהוא קנס לגבי גנב מה שהחשיבה הסורה החזר כד, אלא דהויא יד נמור לקנין ואפשר ללמוד כל הקנינים מגנב וא"ש.

(ג) ובהא דהקשה הנחמיה"מ מקידושין ג"כ א"ש לפי"ו, אי נמא דכידושין בעי קנין ולא סגי בקבלה, דסו"ס עיקר הסברא הוא שלא חידשה תורה דחזר איך זה תורת יד ומוקף של יד אלא לענין קבלה דמהניא אף בע"כ ולא לענין קנין דהוא אף מדעת הקונה, וכיון דגבי קידושין בקנין מליא מילתא שוב ל"מ למילף בהיקשא וא"ש.

(י) והנה יל"ע טובא דהנה מסקנת הגמ' בב"מ דף י' ע"ב י"א ע"א דדין חזר הנלמד מגנב הוא ממורת שליחות יד, אכן כגט בע"כ הוא משום ידה, וכמוס' שם ד"ה ואי כהני דהוא מוכרת מהא דמהי חזרה בקטטה ובבע"כ

דלמבואר דהנידון אינו בחלום הקנין אלא אי יש על החזר שם יד וכה ומוקף של יד, א"כ הגדר בהא דקנס' רחמנא היינו דקנסיה רחמנא לגבי דלחוי חזירו משום כדו, וא"כ מעשה יש כאן חזרת קנין של "יד", ו"יד" הלא היא שפיר מעשה קנין בקניני ממון, וזהו הו"ל שפיר מעשה גניבה וא"ש היטב יב"ה.

והנה בנוצי"ק חאה"ע סי' פ"ב העיר בלשון הגמ' וזריכא "דאי אשמועינן גט וכו' ואי אשמועינן גנב וכו'", דבכ"מ הלשון היא דאי כהב רחמנא הכא ואי כהב רחמנא הכא, וכאן אישתי לישנא דאי "אי אשמועינן" רבם, ולפי המבואר הוא א"ש היטב, שהרי אין הנידון ללמוד דין קנין חזר כנגב מנב ונגב מגנב - שאם היה כן הוי א"ש לישנא "דאי כהב רחמנא הכא" ובכ"מ, כיון שהוא ממורת "בנין אב" ללמוד זה מזה - אלא דהעיקר הוא דגילתה תורה דחזר יש זה תורת ושם יד, והוא בגדר "צילוי מילתא" כנ"ל, וא"כ א"ש היטב לישנא ד"אי אשמועינן", כלומר דהתורה גילתה והשמיטה כאן זה היסוד דיש על חזר "שם יד". וכל הפירכא היא אף דמצינו דחזר יש זה תורת יד לקבלה דמהני אף בע"כ אבל מנ"ל דחשיב יד לגבי קנין, וזהו שאמרו אבל גנב דליחיה בע"כ, והיינו דל"ש קנין בע"כ לעומת קבלה בע"כ דשייכא שפיר, ומכאן דחלוקה קבלה מקנין ביסוד הדין וא"ש היטב. וכן דשמה חידשה תורה תורת יד לחזר לאשוויי תורת מעשה גניבה וכמשנ"מ.

ובזה א"ש הערה טספת, דהנה יל"ע למסקנא מנ"ל דין חזר בכל הקנינים, והלא מגנב ליכא למילף דשאינו גט

רבא. ונצינו חילוק בעין זה דאי גבי ב"מ דף י' ע"ב פלוגתא דר"י ור"ל אי קטנה יש לה חצר, ויסוד הפלוגתא אי חצר משום ידה איתרבא או משום שליחות איתרבא. וכבר עמדו רבותינו האחרונים ז"ל (יעוין בספר דבר אברהם ח"א סימן כ"א אות כ"ג, ובחידידוש הגר"ח על הש"ס) דזה לכו"ע דהחפצא דקנין חצר הוא בתורת יד, אלא הנידון הוא בהתייחסות חיד לבעל חיד, אם הוא מתורת ידה איתרבא ובה בעינן דומיא דידה דסוכה לה או הוא אף מתורת ידה דשליחות ידו כידה, ונטיילא מי שאין לו דין שליחות אין לו חצר, וראה להלן בזה. ובבב"מ שם (י"א א') איכא חד לישנא דיש נפ"מ בין גברא לאיתתא, דחצר דגברא משום שליחות וחצר דאיתתא משום יד, ויש באחרונים שטרוהו לטעא הסבר בדבר כי הענין חסות טאור, אכן דא מילתא דברירא דאין החבדל בהל' קנינים בין אשה לאיש, ולא מצינו כזאת רק בין עבדים לישראל, אבל בין גברא לאיתתא לא מצינו שום שינוי בדיני הקנינים שלהם, ובע"כ דכל החבדל הוא בהתייחסות חיד לבעל חיד, דהתורה חידשה דיש לאשה תורת יד לגירושין ע"י תצירה, דחצירה הוא כידה לגירושין (ובעין שליח קבלה ידו כידה לגירושין, ולכן בעינן עדי קיום בשעת הכינוי כרכי הרמב"ם פ"י טהלי גירושין הי"ט, אף דבשליחות חולכת אין צריך לשי' הרמב"ם פ"ג טהלי אישות הט"ו ופ"ו טהלי גירושין הי"ד, ועד"ו איכא שי' ר"י מינא"ש, הובא ברטב"ן ור"ן דף כ"ג, דדוקא בשי"ק ל"מ עבד אבל כשי"ה שפיר דמי עבד מדין שליחות דעלמא, דהתורה נתנה לאשה יד של גירושין, וילפינן מציאה כגט דיש לאשה יד של חצר גם לקניני מנא, דכיון שיש לה יד לגירושין מהני זה גם לכל הקנינים, אבל גברא לא חשיבא חצירו כידו אלא ע"י הלכות שליחות, ולפיכך אינו אלא בגדול ונדעוהו ובקטן ובע"כ ל"מ, יעוין בתוס' בב"מ דף י' ע"ב ד"ה ואי, ומעין זה הוי ס"ד דדוקא כגט חצירה כידה, דחידשה תורה דהוי יד לגירושין כיון דאיתא בע"כ, ואין ללמוד מזה לחלות קנין רבעינן דעתו דחצירו כידו לענין זה, ועד"ו ס"ד דדוקא כגט חידשה תורה משום קנס דחצירו כיד, ונתנה תורה יד מיוחד דחצר להתחייב בחיובי גניבה וכשי' וא"ש.

רבא. מה שעמד לפרש בד' הגמ' רחמנא היא על התנא דבריייתא שהעמיד אעת דין החצר בשני המקומות הן כגט והן כנגב ולא על המקראות, ויעוין בטעם הטלך = על השע"מ שבי' שלפי דבריו מתיישבות כל קושיות האחרונים, דחרי קראי בעינן שפיר וכל הקישיא היא על התנא. אכן פירוש זה הוא דחוק ומחודש בפשט.

רל. ברשיי שהוא נלמד מסברא, ולא בעינן קרא כנגב אלא דלא ניטא דל"מ משום דאשלו"ע, ובשיב"ק תבה טובא דודאי ל"ש ללמוד שליחות של חצר מסברא דגרע הרבה מעבדים וקטן ושונה, דהא לאו גברא הוא כלל, אלא דודאי בעי' קרא, ואך דאמרינן דגדרו הוא דין שליחות.

שליחות וליכא הסרון משום דאשגל"ע, אדרבה נמא דאשגל"ע אף בשליחות דחל, ולא נמא סברות הגמ' דכלא ב"ח ליכא שלג"ע או דכיון בע"כ מוכיז בה ישלג"ע - דהי טעמי אמרינן להו אף אחר הילפותא של חזר ולא מסבא נטו - וחסר דגנב נמי משום יד הוא, ונלמד מזה דגם חזר דגברא בקנינים הוא משום יד ע"ש. אכן עכ"פ חזיון בגמ' דנקטו לא כן אלא דסבירין דהוא משום שליחות, וא"כ לא הייט יודעים דמהני גם מדין יד ונפ"מ לקטנה ונגט נמי לבע"כ.

ויעוין בגמ' בפיחה לסי' ר' מה שמרין בזה, והוא בהקדס ד' רש"י ב"מ י' ב' כ' ד"ה משום יד אחרבא וז"ל: "דכתיב ונתן בידה וידה רשומה משמע דכתיב (בגברא חל) ויקח את כל ארצו מידו", ותמוה דהא ילפינן לה מקרא דונתן מ"מ וכדפירש"י מדלא כתיב ובידה יחננו, וכאשר כתב רש"י בסוגיא, וכ"כ רש"י בב"מ שם ד"ה חלמוד, וכ"ה מפורש בגמ' ב"מ נ"ו ב' דהויחיו דידה הייט יד ממש, מדבעינן למילף מאין לי אלא ידה וכו', ולא דידה הוי רשומה. אלא דביאור הוא דהילפותא דידה הוי גילוי מילתא דידה הייט רשומה סה"כ דכתיב ויקח את כל ארצו מידו וכו', וממילא אף דחזר דגנב משום שליחות הוא מ"מ הא חזיון עכ"פ דהא דגנב דידו הייט רשומה וסה"כ דיקח את כל ארצו מידו א"כ ה"ה יד דגט הייט רשומה, וכיון דליכא בע"כ ובקטנה הרי דמשום יד הוא ולא משום שליחות.

אבן זה ז"ע דא"כ מה מהני לרישומה הא סו"ס הוי גילוי מילתא לפשט הכתובים ידה הייט רשומה. אכן לפי המבואר א"ש דהגדר הוא דילפינן דלחזר יש אחת מעלה ואחרת חוקק כמו יד, וע"ז שייך לרישומה וכש"כ, וכיון ילפינן דחזר בכלל יד. וא"כ מעתה ידה דגט כולל גם חזר, ובכלל יד אף חזר ליכא בפרשת גט, וא"כ כשם דיד הוא אף בע"כ ואף בקטנה וא"כ ה"ה גבי חזר, ובעל כרחך דחזר משום ידה ליכא, ואי"ל לזה שום ילפותא מיוחדת אלא דכ"ה מוכרח ממילא מיני' וכו' - וכ"ז משום שהילפותא אינה על חלות הקנין, ולא באט ללמוד חלות קנין חזר בגט מפרשת גנב, דזה א"א ללמוד לשי' הראשונים דקנינים ל"מ בגט וכאשר הק' הגר"ע כנ"ל, אלא על חלות שם ידה - ודון מינה ואוקי באחרת, אכן בגנב הוא באמת מדין שליחות. אכן ז"ע איפכא מנין הוי ידעינן הא דחזר משום שליחות, כיון דליכא ילפותא מיוחדת בגנב ואף דגלי רחמנא דחזר

יעו"ש. וגדר הדברים דבסממא מהפרש דין חזר דהוא משום שליחות, ואך בגט יש הכרח דהוא משום ידה, ודע בגמ' אי ילפינן מליאה מגט או לא. ולהלכה קיי"ל סה"כ לישנא כנ"ל דאמרינן דבליאה ילפינן מגט דמשום ידה ליכא אחרבא אף בקנינים ובגברא לענין קניי ממון הוא אף משום שליחות. ומעתה תמוה דמ"ש לומר וזריבא, והלא שמי פרשית גפרודו מינה, דגבי גט הוא משום ידה ובעינן עומד בלדה כמבואר בגמ' לקמן ע"כ, ומאידך שפיר דמי אף בקטנה ובע"כ, ואילו גבי גנב הוא משום שליחות, ובה אי"ל עומד בלדה ול"מ בקטנה ובע"כ. וכבר עמדו בזה האחרונים (יעוין בד' הגר"ק"א ורש"ש בסוגיא ובשע"מ הלכות פ"א ס"ה, ובשע"מ בפיתה לסי' ר' ועוד). ויש מצדדים לומר (יעוין בגמ' דף י"א), דבגמ' ליכא חד לישנא דלרבי יוחנן גם חזר דגברא בקנינים הוא משום יד וע"כ מהני אף בקטן ומשום דילפינן ילפינן קטן מקטנה ומליאה מגט, וי"ל דמהשתא כל הילפותא בגנב דאין לי אלא ידו גנו חזרו וקריפו מנין חלמוד לומר המלא המלא מכל מקום הייט דחזר משום יד, דכן הוא הפירוש בד' הגמ' "ילפינן מליאה מגט", כלומר דליכא באמת גדר "משום שליחות" כלל בחזר, וא"כ י"ל דגמ' דידן ס"ל הכי ולכן קאמרינן דכיון דחזר בל"ה הוא משום יד א"כ אפשר ללמוד מגט וכן איפכא גט מגנב, כיון דקך מהפרש חזר דגנב דהוא ג"כ משום יד.

אבן אחי לא א"ש דלכאורה ה"י נראה דעכ"פ אף אחר הילפותא של גט שהוא בע"כ משום יד, משום קטנה ובעל כרחי, שוב ילפינן דכן הוא הגדר גם במליאה, וכמשמעות לישנא דילפינן מליאה מגט, אבל אי לא קרא דגט לא הוי אמרינן הכי אלא דדין חזר דהוא משום שליחות וא"כ הו"ל א"ש יעו"ש. ומלבד זאת דוחק להעמיד הגמ' דידן דלא כהילכתא דקיי"ל דחזר דגברא הוא דוקא משום שליחות, וא"כ בלא קרא מיוחד גבי גנב לא הוי ידעינן האי דינא דמשום שליחות ואף לרש"י דהוי ידעינן לחזר משום שליחות מסבא, אבל עכ"פ בגנב הוי אמרינן דאשגל"ע, וסברות הגמ' לחלק מאשגל"ע דעלמא משום דלא ב"ח או דבע"כ מוכיז ביה הן אחרי הילפותא בגנב וכו', וכן ז"ע גם לאידך גיסא דאף אפשר ללמוד מגנב, והלא חזר דגברא הוא משום שליחות דכ"ה סממא דמילתא (וכנ"ל דאף אי ילפינן מליאה מגט הייט דוקא לחזר דליכא קרא בגט דהוא בע"כ משום ידה ילפינן נמי למליאה, אבל אי לא קרא דגט לא הוי אמרינן הכי אלא דדין חזר דהוא משום שליחות), והנה הקשה הגר"ק"א בגליון בב"מ שם דמנ"ל דחזר דגנב משום

רלא. חובא דבר זה לעיל אות ה' ב"ר הפג"י דזה גופא נלמד מן הילפותא דידה דגט היינו רשומה. וכן חובא דבטור אהע"ז סי' קל"ח כתב דילפי' חזר בגט בידה דהיינו רשומה, וכי חב"י דאף דילפינן מאין לי אלא ידה גנה חצרה וקריפיה מנין חלמוד לומר ונתן מכל מקום היינו דזה גופא הוא ילפינן דידה היינו רשומה.

"קבלה" ולא יד של "פעולה ומעשה זכיה" (באדיש: "אפאקטיוו" יד און מיט קיין אקטיווע", ונלשון המדוברת: יד "פעולה" ולא יד "פעולה"). ועד"ו היא הפירכא דגנג די"ל דאך לענין גנג ההפכה המורה אם החלך כיד לאשוויי מעשה קיין וגמיכה וכנ"ל.

אבן צב"מ הוא איפכא, דפירכא דגמ' דידן ל"ש המס, ואדרבה שייכא פירכא דממונא מאיסורא לא ילפיין ודוק. והביאור בהקדם מה שנחבאר כבר (לעיל אות ה' בהערה) דהא דחלך משום שליחות לאו היינו דהוי קיין חדש דלא מתורת קיין יד, דודאי דל"ה קיין חדש, אלא קיין יד ילג, וכל הנידון הוא אך בהתייחסות היד לבעל היד, דחלות ההתייחסות הוא רק ע"י הלכות שליחות, ונחבאר דלכן שייך חילוק בזה בין גברא לאיפכא, ונחבאר כל זה בספר דבר אברהם חלק א' סימן כ"א אות כ"ג, ולפיכך הקדש נעמיק לשוט: "לעג"ד נראה דאף למ"ד חלך משום שליחות אחרבא עיקר מעשה הקיין שנחלך משום יד היא, והוא מתבאר אצלי עפ"י ש"ס התוס' גיטין (דף כ"א ע"א ד"ה אטו) ח"ל וא"ם דבפ"ק דב"מ אמרינן דחלך משום יד אחרבא ולא גרע משליחות ובהנראה דחלך הוא קני אע"פ שאינו עומד בלד חלכו ולא הוי דומיא דיד דקני מכה שליחות דזכין לאדם שלא בפניו א"כ הכא דכחכ לה שטר מחנה עליו אע"ג דלא הוי דומיא דידה דמחנה ליתא בע"כ מחגרש מכה שליחות וי"ל דדוקא לענין שלא בפניו אמרינן דלא גרע משליחות לקטת במיד' דחוס הוא לו אבל בשאר דברים בעינן דומיא דידה דאל"כ חלך מהלכת אמאי לא קטת הקטת מטעם שליחות כמו שליח מהלך אע"ג דמטעם יד לא קני עכ"ל. והסבר דבריהם נ"ל דבמאי דחלך הוי שלוחו עדיין לא קני לקטת דאטו שליח א"ל לקטת עבור משלחו בלחוד מדרכי הקניה, וא"כ טעם דחלך הוי שלוחו אחי רק שליחות יש כאן אבל קיין אין כאן. ואולם ענינו של דבר הוא דעיקר מעשה הקיין שנחלך בודאי הוא כעין יד משום דכל דבר שחופס בו קיין שנכנס לאחיה רשות שיהיה הרשות קונה אותו בזה שהוא ברשותו, ובהא ט"ע לא פליגי דמעשה הקיין שנחלך משום יד הוא אלא דפלוגמיהו היא ביחס של החלך אל הבעלים, ר"ל דאף שנעשה מעשה קיין ע"י החלך מ"מ אחו שייכות היא לבעלים לזכות בו ע"י רשות החלך, ובהא ט"ל למ"ד משום יד אחרבא דהוי כיד אריכתא

בכלל יד א"כ נימא דכחכ דבגט הוא משום יד ה"ה בגנג (ואדרבה הכי א"ש דהא אשלי"ע).

ונראה די"ל דהא"נ דאי לא קרא ה"א בלחמ דחלך דגנג נמי משום יד, ואי"ל קרא לרביי, ואף דהא נפ"מ דאי"ל סמוכה לה, י"ל דגבי גנג אי"ל נפ"מ, דהא בלא"ה בעי נעל בפני כד' רש"י בסוגיין ד"ה אימא ובב"מ דף י' ודף נ"ו, ומשום דיש דין של מסויים של מעשה בחיוב גמיכה, וכאשר כ' הקלוה"ה ס"י שמ"ח ילג, ואף דנפ"מ גבי קנייט דאי"ל סמוכה לה, י"ל הא איכא יסוד מסבירא דלא גרע משליחות ובהנראה בגמ' ב"מ דף י"ב ע"א, וא"כ אף אי הוי ילפיין מגט ה"ה הא דלא גרע משליחות, אלא דהוי נמי משום יד והיה חלך לקטן, והשתא דלא ילפיין דשאינו גט דאיתא בע"כ, וכל דין חלך בגנג ובקנייט הוא מקרא דאין לי אלא ידו וכו' ע"כ אדרבה אמרי' דהוא אך מדין שליחות ול"מ בקטן. ועיקר הקושיא הוא דמאי קשיא דנלמד גט מגנג, דהא מגט נלמד הך דמשום יד אחרבא ונפ"מ לקטת ולבע"כ, וע"ז שפיר י"ל כש"ג והוא מעין מש"כ הוסיפה"מ וכנ"ל וא"ש.

א) והנה בהא דאמרינן ב"מ י"א א' דלא ילפיין מציאה מגט, כחכ רש"י שם ד"ה ומר דהוא משום דממונא מאיסורא לא ילפיין, וי"ל ע"כ אמאי לא קאמר רש"י דמש"ה לא ילפיין מציאה מגט מהמת סברה גמ' דילן דשאינו גט דבע"כ תגרשה, ולמה ליה למימר סברה מדנפשיה. וכן יש לשאול איפכא, דאמאי לא אמרו בגמ' בסוגיין הך טעמא דממונא מאיסורא לא ילפיין [ואי נימא דגמ' דין ס"ל דילפיין מציאה מגט כד' האחרונים כנ"ל א"ש, דאך מ"ד ל"ל האי טעמא דלא ילפיין כיון דממונא מאיסורא לא ילפיין, אבל זה הוא דוחק גדול כנ"ל].

אבן למבואר א"ש היטב בס"ד, דכיון דהכא אי"ל צבורת ילפינא דילפיין קיין חלך בגט מגנג וקיין חלך בגנג מגט, אלא דהוא גילוי מילתא דחלך בכלל יד ושם יד עליה, א"כ ל"ש הא דממונא מאיסורא לא ילפיין, דהוי יסוד בילפומא דכיון אב, ולא בגילוי מילתא בחלות שם ומוקף מורת יד דיש על חלך חלות שם ומוקף דיד, אכן הפירכא דבע"כ שפיר דמי, וכש"ג דהיינו דלא מצינו דיש על חלך מורת יד רק לענין קבלת גט שהוא בע"כ, ואי"ל אך יד של

רלב. לפיכך חוס' ב"ק ס"ה א' ר"ה אין דכי דחטעשה הוא שהכנישה במקל כחצירו של בעה"ב ונכנסה לגנו חצירו וקריפוהו, אחי לא א"ש דהא משכחיל דהכנישה לחצר כחצירו של בעה"ב ונכנסה לחצירו והוא אינו עומד בעדה.

רלב. עפ"י רש"י בב"מ דף י' ע"ב דאפי' בלא פרשת חצר הוי ידעין דין חצר כפרשת שליחות ושלחה כנ"ל, והשיטתו"ק חבה כנ"ל דאין ניטא דבטסכרא כהני חצר כדין שליחות והלא לאו גברא הוא וגרע הרבה כעבדים ועבד וקטן ושונה וכנ"ל. ויעו"ש ברש"י דגם בגנג הוי אמינא סבירא דכהני חצר כשום שליחות אי לאו דאשלי"ע, והוא חנוה ביחוד וצ"כ הרבה, ועכ"פ ל"ש לובר דהוי קיין חדש.

מגרשה, ואדרבה הא דבע"כ הוא גרעון בהתיחסות של ה'יד לבטל ה'יד, ובע"כ דהא דלא ילפינן מציאה מגט הוא משום דממונא מאיסורא לא ילפינן, וא"ש היטב דהסוגיא דידן והסוגיא דב"מ הם שני מידות נפרדים, ונסתם בקולר אמרים, הנידון בסוגיין אינו "לפוחא" ללמוד את הדין, דא"ל ללמוד גנב מגט דבגט הא סגי בנתינה, וכן איפכא א"ל ללמוד גט מגנב דל"מ קנינים בגט, וגם איפכא הפירכא דממונא מאיסורא לא ילפינן, אלא גיטוי מילתא דהער י"ש צו שם יד, וילפינן קבלה מקטין וקטין מקבלה, והיינו ליטא ד"ואי אשמעינן" ודוק י"ל.

(ב) "עין חוס" ב"ק דף ס"ה ע"א ד"ה ואי: "ואינטריך לרצויי דהר לאשמעינן דהער קונה אף לחיובו דלא חימא בשליה דמיא ואין שליח לדבר עבירה קמ"ל דקונה דמפרש בפ"ק דב"מ (דף י:) דיש שליח לדבר עבירה היכא דשליח לאו בר חיובא הוא וכן מוכח התם בדפרישית", וצ"ב מה הוקשה להם והא אמרינן בגמ' דא"ל למילף מגט ולכן בעי קרא, ואפשר דעמדו דעכ"פ ייעיל דהער בגנב מחורם שליחות, והיינו דכיון דילפינן דהערה הוי כידה לגירוסין א"כ עכ"פ בגנב ייעיל בחורם שליחות, שהרי מצינו דהער מציא להיות יד. וע"ז כתבו חוס' דא"ל ורק דס"ד דאשכנז"ע, וע"ז באה הילפוחא ונחחדש דאין חסרון דאין שלד"ע, וכפי שני הטעמים שנתבאר בגמ' בב"מ דף י' ע"ב, או משום דלאו בר חיובא או משום דבע"כ מוחיב צה, וכ"כ רש"י בב"מ י"א א' ד"ה ומה, דלפיכא בעינן קרא ואכתי צ"ע.

(ג) רש"י ד"ה משום: "כלומר דבי יחיד וכו' הלכך חזירה נמי קי לה", חפס רש"י לשון קטין וצ"ע דבגט אין דנים משום קטין, כיסוד ד' הקצוה"ם כנ"ל, ומשג"ח לפיל בד' רש"י במשנה דעכ"פ בעינן "נתינה וקבלה של קטין", לא א"ש הכא, דהא בפשוטו אין בגט פרשת קנינים בפ"ע, ואף דחלות שם קבלה מילתא תלי בדיון קנינים דעלמא, דאי אינה קונה ע"י הקבלה - אם חלצה לקטו ומהיה היא והגט ראוי לקטין - אין כאן קבלה, וא"כ קטין הגט הוא קטין רגיל כשאר המטלטלין וחלוי בגדרי מטלטלין, וא"כ מה ש"ך לומר דאף דככל מקום ל"מ דהער לקטין מ"מ בגט מהני, והא ליכא פ' קנינים בגט כלל, וא"כ כיון דל"מ דהער בב"מ א"כ אינה קונה אם הגט ושוב אין כאן קבלה, ובע"כ דהער קונה בב"מ. ומוכרח דיש ענין של קטין הגט.

דבעלים והלכך וכו' איהו ולמ"ד משום שליחות אחרבא אין זה יד הבעלים אלא יד בפ"ע מיד שלוחו דמיא ליה נמי, וכיון דלמ"ע מעשה הקטין שכתב משום יד הוא לכן דהער מהלכת דלא דמי ליד לא קנה משום שליחות י"ש כאן אכל קטין אין כאן.

והיינו דהער מהלכת וכן ליחא בע"כ הוא חסרון בעצם ה'יד, דלא שם יד עלה, וכיו"ב בשאר דינים, משא"כ הדין דעומד בגדה וסמוכה לה הוא דין בהתיחסות ה'יד דהער לבטל ה'יד, דלמ"ד דהער משום יד דהער הוא דה"ל כידה אריכתא ממע, ע"כ בעי' סמוכה לה, אכל למ"ד דהער משום שליחות היינו דלעולם לא הוה כידה אריכתא, רק חורם יד לעצמה, וכל ההתיחסות לבטל ה'יד הוא רק מכה הלכות שליחות, ולפיכך אי"ל שהיה סמוכה להער ודו"ק. והשתא לגבי הנידון אי ילפינן מציאה מגט, כלומר דמצינו כידה דגט הוי בגדר ידה אריכתא, והנידון הוא דגם גבי קנינים הא דכדי דהער יחא חסוב ידה אי"ל להל' שליחות אלא בגדר ידה אריכתא. חס אינו בגדר "גיטוי מילתא", אלא בגדר ילפוחא, והוא דה"ל דהנידון אינו לפרש פרשת דהער דגנב שהוא משום ידה, דהך דגנב ודאי שהוא מדיון שליחות, אלא בעינן ללמוד מגט דין טסקא, דכשם שבגט הוי "ידה" אף בלא הלכות שליחות ה"י בקנינים הוא ידה אף בלא הלכות שליחות (דלא כמש"כ האחרונים), ובזה שפיר אמרי' דממונא מאיסורא לא ילפינן, ואף אי הנידון הוא לפרש פרשת דהער דגנב שהוא משום ידה, מ"מ הא ידעינן שפיר דשם יד על דהער והנידון אי מהני ה'יד רק עם הל' שליחות או אף בלא הל' שליחות, וכיון דהנידון אינו ביחס לעצם דהער רק למהני של דהער זה הוי שפיר בגדר ילפוחא. ומאידך גיסא ל"ש כאן הפירכא דבע"כ מגרשה, בב"מ שמינו הפירכא דבע"כ כהיה דב"מ י"ד ב' גבי דהער המשמרת ואינה משמרת, דא"ל בגמ' ד"ל דבגט כיון דא"ל בע"כ א"ל דהער המשמרת, ובי' שם בריב"א בהסבר הדברים דכיון דחזינו דאיהא בע"כ, והיינו דגדול מה המקנה, ע"כ סגי ברשות כל דהו (כנ"ל אות ח'), ועד"ז הוא בסוגיין כיון דא"ל בע"כ ע"כ סגי ביד דהער.

אבל לענין הא דהער משום יד ל"ש ד"ז כלל, כיון דאין כאן הנידון בעצם "מה הקטין" של דהער, דהו יודעים אנו שפיר, והנידון הוא אף בהתיחסות לבטל ה'יד, ואף נפעל דחלות עבור בעל ה'יד, הרי זו אינה מעלה כלל מה דבע"כ

ר"ל. זה איש יותר להתחייבות סימן רס"ח דרש"י לא פליג על קטין יד, אבל להטב"ש והקצוה"ח שם דרש"י ל"ל דין יד לקנינים כלל צ"ע לפרש הא דהילפוחא דהער ביד דהא יד ל"מ ובע"כ דהוא דין בחורש של דהער.

דנים בגט אך משום נמינה לידה גרידא אלא גם משום קנין הגט, אכן לא תקשי מהא דבע"כ וקטנה ושוטה וגט דאסה"ג דהוכיח מיניה הקל"ה דא"ל קנין חזיה בגט. דנאמת שאר קנין הגט משאר קנינים דא"ל דעתה, דכשם שיכול לגרשה בע"כ קן יוכל להקטנה לה בע"כ את הגט, דקנין זה מפרשם גירושין הוא, וכן הוא דעו שהוא חיל מכה ודעת הבעל גרידא, ולפיכך אף קטנה ושוטה שפיר דמי כיון דא"ל דעתה, וכן מהני גט דאסה"ג, דאין ענין הא דאין קו"ו באיסה"ג אלא לקנין הנייר ולא לגופו של גט חסות הראיה שבו ופשוט. אלא דמ"מ לענין הנייר הוא מד' הקל"ה דסגני נמינה גרידא, שהרי קנין הנייר הוא לכאורה כשאר מטלטלים מפ' קנינים דעלמא, וצבע"כ וקטנה ושוטה ואיסה"ג באמת לא קנהה את הנייר דל"ה, אכן הגרש"ש ביאר שם דהנייר נקנה לאשה (וכן בכל השטרות למקנה השטר) מאליו, דהנייר נעפל לכה הראיה ונקנה עמו ממילא, אלא"כ מעכצו הבעל, ע"ש.

והנה בדינא דהרי"ז גיטין והנייר שלי דא"מ, כי רש"י (כי ב' ד"ס אינה) דכיון דהנייר שלו לא נתן לה כלום דנמלאו אומיות פורחות באייר, וי"ל ד"אומיות" אין הכונה לכחב גרידא, אלא לפורח הראיה דהשטר, דהא מיקריא "אומיות", וכלשון הגמ' בכ"מ דקרי שט"ם לענין קניט "אומיות", כלומר הראיה והשעבוד שבו, והייט דאף דמקנה לה את גוף ה"גט" והראיה שבו, אבל כיון דאין מקנה לה הנייר, נמלאו "אומיות" פורחות באייר דא"ל לגט בלא נייר, ומדין ונתן בידה כפי' דיתן נמי הנייר, ע"י רש"י לעיל ע"ה א' ד"ה והנייר. וכבר נמבאר דאף דא"ל שמקנה את הנייר מ"מ אם מעכב בידה מלקטתו אי"ו נמינה. וע"י לעיל כי א' אמר רב חסדא יכלנא למיפסלינהו לכולי גיטי דעלמא א"ל רבא מ"ט וכו' אלא משום דכתיב ונתן (ופירש"י בר נמינה סיפא ש"פ) והכא לא יתיב לה מידי דילמא נמינה גט היא מדע דשלחו מתם כחבו על איסורי הנאה כשר, וי"ל דהפירוש הוא דעיקר הנמינה אינו הנייר אלא הפלג דגט, כלומר הפורח שטר וכה הראיה דהגט, ורק דבע"י הנייר כדי שלא יהיו האומיות פורחות באייר (דא"ל ל"נורה"ם בלא "הפירוש", ומש"ה אי"ל שיה"י שו"פ, שאינו אלא "משמש" להפלג דגט, ולא הוא עיקר הנמינה ודוק.

ולפ"ז נמלא דבהך דונתן בידה, לא נאמר רק דין בהגירושין שהם נעשים וחלים ע"י נמינה לידה,

ונתבאר הדבר בזה ליעקב סימן כ"ט ענף ד' ונעמיק משם (יסוד דברים שכבר נכתבו כאן לעיל): דבאמת אין את דנים בגט רק משום נמינה הגט לידה בלבד אלא גם משום קנין הגט, אכן לא בקנין הנייר דהגט הדברים אמורים, אלא בקנין גופו של גט ועלמותו, היינו חסות השטר וכה הראיה שבו. וכבר האריך ביסוד הדבר בח' הגרש"ש (גיטין ס"ה) דכ"ה בכל מסירת שטר קנין אי ראיה דאין זו אף הקנאה הנייר גרידא אלא שבטיקרא היא הקנאה הבעלות על הפלגא דשטר, היינו כה חסות הראיה שבו (דכלא"ה אינו נעשה בעל השטר והשטר כחשפא הוא נביא). ויסוד זה מפורש בד' הראשונים ב"ב ע"ז ב', יעו"ש שהובא בגמ' דמילי במילי מיקרי (ופריך אטעמא דרב אפי' בשעת רבי דשט"ה לא צרי כתיבה דמילי במילי לא מקרי) מהא דמילי המוכר את הקרקע להקטנה השטר ראוי הנמלא במקו"א אגב הקרקע, דס"ד דאגב מיקרי מילי וכנ"ל, ומהו הראשונים דהכא גבי מוכר קרקע אי"ל להקטנה לו אלא גוף השטר היינו הנייר, ומה ענין זה למילי במילי, דהנידון הוא מכירת שט"ה והשעבוד שבו, ויעו"ש צ"ח שכתב בזה"ל: דכל שלא הקטנה מוכר ללוקה לראיה שבו אע"ג דקנה גופו (היינו הנייר) ל"מ ולא מידי דשטר מקנה בעינין, וכל שלא זכה בו לוקח אלא מחמת גופו של נייר אע"פ שהמקנה כחבו בו לאו שטרא הוא דהו"ל מפי כהבס עכ"ל, וכ"ה מבואר ברמ"ה ובעליות דר"י שם, ויעו"ש בעליות דר"י דכתב בזה"ל: "כל שטר שבעולם נקרא מילי, לפי שעיקר מה שזוכין בו הלוקה והמלטה, לא לגוף הנייר, אלא לכה חסות שבו" (והוא בחדושי הגר"ם גיטין ס"ה ו"א שהרחיב בזה).

ועד"ז הוא גם בגט, דעיקר קנין הגט אינו אף לנייר שבו, אלא להפלג דגט, שהרי האשה בעלים על הסודת שטר וכה הראיה דהגט, ובקנין זה מלא חלות הגירושין. וכ"ה עולה ממש"כ התוס' והר"ן לעיל י"ג א' דל"מ מעמ"ש בגט ובש"ש דלא תקט מעמ"ש בשטרות. ואף דפשיטא דמהני להקטנה הנייר במעמ"ש דלא גרע משאר מטלטלין, אלא שהנידון הוא לענין חזקה בכה הראיה דהגט שהוא עיקר קנין הגט הפועל את חלות הגירושין. וכ"ה מפורש בחוס' ב"ב קנ"ב א' ד"ה תט ח"ל: דאע"ג דאמר חט גט לאשחי במעמ"ש וכו' וכן העבד לא קט בכך אפילו אה"ל שלענין זכות נייר השטר הו' ממון ואה"י ליה מעמ"ש לענין שכחב צחוב לא מהני, עכ"ל. נמליט למדים דאין את

דלה. דמ"מ זוכה גם בנייר כאחת עם הגירושין, ובע"כ הוא כן דכלא"ה אי"ו כריתות, וכמש"ב הרמב"ם בהא דל"ה הנייר שלי, וכד' חירושלמי דהתורה וכתה אותה בניטה, וכמש"כ באו"ש ובאמרי"ם (גיטין ב"ב לעיל ס"ה ב"ג), וזכיה זו אינה חלויה בדרכי הקנינים אלא רחיא מדיני הגירושין, והיא חלה אף בגט איסורי, דהא דאין קו"ו באיסה"ג אי"ו טעום חלות הבעלות, דהא ידועה איתא באיסה"ג בדטובח בקידושין י"ז ב', אלא דל"ש טעשה קנין באיסה"ג.